

JUSTIITSMINISTEERIUM

info@klimaministeerium.ee

Teie 13.12.2023

nr 1-4/23/5868, KLIM/23-1655/-1K

Meie 06.02.2024

nr 8-2/8094

Veeseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse kooskõlastamine

Austatud minister

Kliimaministeerium on esitanud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks veeseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (VTK). Justiitsministeerium kooskõlastab VTK märkustega.

I. Sisulised märkused

1. Purgijate äriregistris või EMTAK-is registreerimine

Justiitsministeerium nõustub VTK 9. osas (lk-l 14) väljendatud seisukohaga, et äriregistris registreerimise kohustus ei ole kohane lahendusvariant purgijate ülevaate puudumisega seotud probleemi lahendamiseks. Äriregistris tuleb küll avalikustada põhitegevusala, ent sellel on üksnes informatiivne tähendus (ÄRS § 25 lg 2, ÄRS § 26 lg 1 p 3).

Märgime, et õiguslikult arusaamatuks jääb, miks „purgija registreerimise kohustuse“ kontekstis (VTK lk 2) viidatakse kohustusele „registreerida end äriregistris“. Juriidilise isiku õigusvõime tekkimise vältimatu eeldus on tema registrisse kandmine (TsÜS § 26 lg 2). Äriregistrisse kandmise tulemusel loetakse eraõiguslik juriidiline isik asutatuks ja juriidilisel isikul tekib õigusvõime. Seejärel avaldatakse äriregistris isiku kohta seaduses ettenähtud andmed (esindusõigus, kontaktisiku info jne). Seega ei ole eraõiguslikel juriidilistel isikutel võimalik end niisama „äriregistris registreerida“.

Äriregistris tegevuse registreerimise kohustus võib asjakohane olla ainult füüsiliste isikute puhul, st selline nõue tähendab, et teenuse osutamiseks peab füüsiline isik olema FIE. Samas ei selgu, mis probleemi sellise nõudega soovitaks lahendada. FIEks registreerimisel on eelkõige maksunduslikud mõjud ja see huvi peaks teenuse osutajal endal olema.

Kuigi Justiitsministeerium ei toeta purgijate äriregistris registreerimist, oleme valmis arutama võimalust, et purgijate andmed kuvatakse äriregistris juriidilise isiku andmete juures.

Lisaks oleme seisukohal, et VTK 9. osas (lk-l 14) märgitud võimalus purgijatel registreerida majandustegevus EMTAKis ei ole sobiv meede, sest EMTAK ei ole register, vaid tegevusalade klassifikaator.

Palume kõnealust märkust eelnõu koostamisel arvesse võtta.

2. Kohtkäitlussüsteemide registreerimise kohustus

VTK-s lk-l 17 esitatud analüüs ei ole Justiitsministeeriumi hinnangul piisav. Põgusa variantide kaalumise järel, kus keskendutakse üksnes kulukuse argumendile, leitakse, et parim lahendus seoses probleemiga, et enamikul KOV-del puudub kohtkäitlussüsteemist ülevaade, on panna registreerimise kohustus kinnisasja omanikele.

Justiitsministeeriumi hinnangul tulnuks juba VTK etapis parima variandi väljavalimisel viia läbi ka kinnisasja omanike registreerimise kohustamise (kui põhiõiguse riive) põhiseaduspärasuse kontroll. Ka oleks olnud hea juba VTK-s avada kinnisasja omanikele kaasnevad tagajärjed, kui nad nimetatud kohustust ei täida. Samuti tulnuks VTK 10. osas märkida puutumus PS §-ga 32.

Palume kõnealust märkust eelnõu seletuskirja koostades arvestada ja esitada põhiseaduspärasuse analüüs.

3. Purgijate registreerimise kohustus

Purgimisteenuse osutamise kui majandustegevuse reguleerimisel tuleb järgida majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) regulatsiooni. Õigussüsteemaatiliselt kehtib MSÜS kõikidele majandustegevuse valdkondadele, andes õigusliku ja terminoloogilise põhiraamistiku ning olles seega keskseks majandusalaseks seaduseks, mis kujundab kõiki majandustegevuse eriregulatsioone (vt MSÜS § 1 ja § 2 lg 1).

Seadusandja võib MSÜS-i regulatsiooni asemel eriseaduste tasandil anda teistsuguse sisuga sätteid, kuid see peab olema põhjendatud ning see on lubatud vaid väga erandlikel juhtudel. MSÜS-i tähenduses on tegevusloa kohustuse kehtestamise eesmärk võimaldada majandushaldusametitel teha majandustegevuse üle eelnevalt sisulist järelevalvet ehk tagada enne majandustegevusega alustamist isiku sobivus ja majandustegevuse esemeline sobivus selleks, et kaitsta teisi õigushüvesid (vt MSÜS § 16).

Kui eesmärk on üksnes teavitada asjaomase tegevusega alustamisest, et pädev haldusorgan saaks tegevuse üle järelevalvet teha, siis on tegemist teavitamisega MSÜS § 14 tähenduses ning teavitamisest ei sõltu tegevusega alustamise lubatavus.

Palume eelnõu koostamisel lähtuda MSÜS-i nõuetest majandustegevuse reguleerimisel ja MSÜS-i terminoloogiast.

VTK 10. osas tulnuks märkida ka puutumus PS §-ga 31 (ettevõtlusvabadus). Palume seda eelnõu ja seletuskirja koostamisel arvestada ning esitada ka purgijate registreerimise kohustuse põhiseaduspärasuse analüüs.

4. Muudatuse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse eeldatavad kulud

Kuivõrd VTK 13. osas märgitakse, et muudatustega kaasneb koormus (kulude suurenemine) riigile ja kohaliku omavalitsuse üksustele (KOV), siis palume eelnõu seletuskirjas käsitleda ka seda, kuidas tekkivad kulud kaetakse.

Palume analüüsida ka seda, kui suured need kulud võivad olla ning kuidas need mõjutavad nii riigieelarvet kui ka KOV-de eelarveid.

II. Märkused VTK mõjuanalüüsi osa kohta

Esitatud VTK oli põhjalik nii probleemide kui ka püstitatud eesmärkide ning võimalike lahenduste alternatiivide analüüsimisel. Esitame mõned tähelepanekud VTK-s esitatud mõjuanalüüsi kohta, et saaksite nendega arvestada eelnõu koostamise etapis.

- 5.** Eelnõu seletuskirjas mõju analüüsimisel tuleb ühe asjaoluna selgemalt välja tuua, milline on avalduva mõju valdkond – nt kui sihtrühmaks on elanikkond (täpsemalt kohtkättelejad), siis ühelt poolt on neile avalduv mõju keskkonnamõju, seda tänu eelduslikult puhtamale veekeskkonnale tulevikus, kuid teiselt poolt majanduslik mõju, kuna võib kasvatada nende halduskoormust. Samas tuleb arvestada ka purgimise kuluga ning vajadusega investeerida kohtkäitlusseadmetesse, et viia need nõuetega vastavusse.
- 6.** Palume eelnõu seletuskirja mõjuanalüüsi koostamisel mh hinnata ka muudatustest tuleneda võivat võimalikku ebasoovitavat mõju igast analüüsitava sihtrühmast lähtuvalt.

Kui hinnata elanikkonnale (täpsemalt kohtkättelejaile) avalduvat positiivset mõju elukeskkonna paranemisega, teenuseosutajate leidmise lihtsustamisega ja teenuse võimaliku odavnemisega seoses, tuleb arvesse võtta ka sihtrühma võimalikke raskusi temaga seotud andmete uude registrisse kandmisel/muutmisel (see mõju kohtkättelejaile oli VTK-s jäänud

lähemalt analüüsimate). Samuti tuleks võimalike uute nõuete valguses kindlasti hinnata vajadust teha reovee kohtkäitluse süsteemiga seotud investeeringuid või kõnealust süsteemi uuendada selleks, et edaspidi paremini vastata kehtestatud nõuetele, millele kindlasti avaldab oma mõju ka eelduslikult sagenev KOV järelevalve.

KOV-d peavad aga varasemast rohkem aega pühendama valdkonnaga seotud nõustamisele ja elanike abistamisele (nt registriandmete uuendamisega seonduv), samuti teostama tõhusamat järelevalvet, mis omakorda nõuab täiendavaid ressursse.

Purgijate vaatest tuleks aga turu korrastamise mõju hinnata mh ka neile ettevõtjatele, kes senini on teenust osutanud erinevatel põhjustel mitte nõuetekohaselt. Sarnaselt tuleks analüüsida muudatustega kaasneda võivad negatiivset mõju, selle esinemise tõenäosust, aga ka võimalikke leevendusmeetmeid kõigi muudatustest mõjutatavate sihtrühmade puhul.

7. VTK-s on korduvalt viiteid sellele, et sihtrühmade tegevus võrreldes praegusega oluliselt ei muutu. See tekitab omakorda küsimuse, mis siis ikkagi sihtrühma jaoks edaspidi muutub.

Palume eelnõu seletuskirja mõjuanalüüsis täpsemalt avada, millises osas võib sihtrühmade käitumise muutumist oodata ja mida täpsemalt tuleb sihtrühmadel edaspidi teha teistmoodi ja millele kulub neil edaspidi kas vähem või rohkem aega või raha. Selgitame, et alati, kui esitatakse mõjukriteeriumi (mõju ulatus, sagedus, sihtrühma suurus ja ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk) kaudu hinnanguid, on oluline neid hinnanguid ka sisuliselt põhjendada ja selgitada.

8. Leiame, et praegu VTK-s eraldi esitatud registri loomisega seotud muudatused (vähemasti muudatused, mis on esitatud VTK 9. osa punktides 3 ja 4) võiks eelnõu seletuskirja mõjuanalüüsi osas ka üheks liita, kuna sihtrühmad ja muudatuse sisu puudutavad suuresti sama teemat.

Samas juhime tähelepanu, et kuna VTK-s on eelistatud lahendusena märgitud uue riikliku registri loomine, tuleks selle muudatuse raames analüüsida mõju (kulud, kohustused jne) riigiasutuse vaatest, kes registri loomise ja haldamisega edaspidi tegelema hakkab.

9. VTK-s on hinnatud halduskoormuse koondmõju sihtrühmadele ühekordseks. Palume eelnõu seletuskirja koostamisel hinnata, kas halduskoormuslik koondmõju võib osa kavandatud muudatuste puhul osutada ka püsivaks, nt püsiv vajadus kontrollida või esitada registrile andmeid vms.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kalle Laanet
justiitsminister

Kärt Voor 620 8239, Kart.Voor@just.ee
Marget Pae
Vaike Murumets
Mariann Salomets
Silja Tammeorg
Joel Kook